

AHZAB SURESİ 50 ÂYETİN TEFSİRİ (2)

(...dünden devam)

Başka âyetlerde de evlenilen kadınlara mehir verilmesi farz kılınmıştır. Ayrıca nikâh akdi için iki şahid bulundurmak da farzdır. İşte mü'minler, Allah'ın kendilerine evlenme hakkında farz kıldığı bu mehir ve şahid şartına uymak zorundadırlar. Şahitsiz ve mehirsiz kadın erkeğe helâl olmaz. Peygamber (s.a.v.), mehirsiz olarak kendisini Peygamber'e hibe eden kadınla şahitsiz ve mehirsiz evlenebilir. Bu, yalnız ona mahsustur. Böyle yapılması da Peygamber'in bir güçlük çekmemesi içindir.

"Diğer mü'minlere değil, sırf sana mahsus olmak üzere" cümlesi, eğer yalnız *"Eğer kadın, kendisini Peygambere hibe etmek isterse"*

" cümlesini açıklıyorsa mânâ: Kendilerini bağışlayan mü'min kadınlarla evlenmede sana bir güçlük olmasın demektir. Eğer bu cümle, âyetin tümü için bir açıklama ise: Allah bu sayılanları sana helâl kıldı ki sen sıkıntı çekmeyesin, evlendiğin bazı kadınların sana günâh olduğunu düşünmeyesin. Öteki mü'minlere dörtten fazla kadın almak yasaklanmış idi. Sana da öyle bir sınırlama getirildiğini düşünmeyesin. Allah bağışlayandır, acıyandır, elçisine sıkıntı çekirtmez. Birinci ihtimal yani "

öteki mü'minlere değil, sadece sana mahsus olmak üzere
"

cümlesinin, hemen kendinden önceki "

Bir de kendisini (mehirsiz olarak) peygambere hibe eden ve peygamberin de kendisini almak dilediği inanmış kadını (sana helâl kıldık).

" cümlesine mahsus bir açıklama olması daha kuvvetlidir.

Muhakkak ki toplumda Peygamberle karşılıksız evlenmek isteyen, kendisini ona fedâya hazır çok kadın vardı. Hz. Âişe şöyle demiştir: *"Ben kendilerini Peygamber'e bağışlayan kadınları kıskanırdım: (Hiç kadın kendisini bağışlar mı?) derdim. Fakat Allah, "Onlardan dilediğini geri bırakır, dilediğini yanına alırsın. Bir süre ayrıldıklarından, arzû ettiğine (dönmekte) senin üzerine bir günâh yoktur" âyetini indirince* (Demek ki: Rabbin, senin her arzûnu yerine getiriyor!) *dedim"*

(
Buhârî, Tefsîr, Sûre: 33; et-Tâc: 4/209)

Hz. Âişe'nin bu sözü de kendisini Peygamber'e hibe etmek isteyen kadınların çok olduğunu gösterir.

Nikâhta mehr gerekir. Fakat kadın isterse mehrinden vazgeçer. Mehr istememesi, kendisini karşılıksız bağışlaması demektir. Peygamber'in mehr vererek evlendiği ve evlenebileceği kadınlar sayıldıktan sonra kendisini hibe eden kadınların da ona helâl olduğu bildirilmiştir. Peygamber için böyle bir kadınla birleşmekte nikâh şart değildir. Çünkü nikâh şart olsa bu, herkes için geçerli olur. *"Bir mehr kestiğiniz takdirde, henüz dokunmadan onları boşamışsanız, kestiğinizin yarısını verin. Ancak kadınlar vazgeçerler, yâhut nikâh bağı elinde bulunan kimse vazgeçerse başka"* (Bakara Sûresi: 237) âyetinin gösterdiği üzere bir kadın mehrini kocasına bağışlayabilir. Akit esnasında mehr kesilmemişse mehr-i misl gerekir. Ancak Hz. Peygamber'e mahsus olmak üzere mehrsiz, velîsiz, akitsiz olarak kendisini bağışlayan kadınla evlenmek helâl kılınmıştır.

Âyette kastedilen kadının kimliği hakkında değişik isimler verilir: Hâris kızı Meymûne, Huzeyme kızı Zeyneb, Hakîm kızı Havle, Câbir kızı Ümmü Şerîk, 'Ukbe ibn Ebî Mu'ayt kızı Ümmü Kulsûm. Meymûne Hz. 'Abbâs'ın baldızı idi. Hudeybiye barışından sonra Peygamber'in umre için gittiği Mekke'de amcası 'Abbâs, baldızı Meymûne'yi Peygamber'le evlendirmiş ve Peygamber'in yerine kendisi dört yüz dirhem mehr vermiştir (Sîretu İbn Hişâm: 3/426). Böyle olduğuna göre bu izdivaçta hibe söz konusu değildir. Huzeyme kızı Zeyneb de zaten Peygamber'in zevcesi olmuştur.
